

	<p style="text-align: center;">TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI</p> <p style="text-align: center;">Human Rights Foundation of Turkey</p> <p style="text-align: center;">Sarıca Sok, No 7, 06080, Altındağ/Ankara</p> <p style="text-align: center;">Tel: +90 312 310 6636 Fax: +90 312 310 6463</p> <p style="text-align: center;">e-mail: tihv@tihv.org.tr www.tihv.org.tr</p>
---	--

22 Ağustos 2014

16-17 AĞUSTOS 2014, SİLOPİ-CİZRE-MİDYAT EZİDİ KAMPLARI GÖZLEM SONUÇ RAPORU KISA ÖZETİ

TIHV Bakım Verenlerin Bakımı Projesi aktivistlerinden oluşan bir ekip tarafından Şengal katliamı sonrası Türkiye'ye geçen Ezidilerin yerleştiği alanlarda, 16-17 Ağustos 2014 tarihlerinde, yardım veren kamu-belediye gönüllü ağına psiko-sosyal destek eğitimi vermeyi, durum tespiti yapmayı ve acil psikolojik destek sunmayı amaçlayan iki günlük bir çalışma ziyareti gerçekleştirildi.

Aşağıda kısa özetini bulacağınız bu ziyaretin gözlem sonuç raporu ziyaret ekibini oluşturan; Psikiyatr Dr. Murat YALÇIN, Psikiyatri Asistanı Naci OLAM, Psk. Muharrem AYDIN, Psk. Şiyar GÜLDİKEN, Psk. Sema YÜCEDAĞ, Psk. Bijer DOĞAN, Uzm. Psk. Ömer YAVUZ YETİŞ, Psk. Ömer AKBA, Uzm. Psk. Mahmut PAKDEMİR ve Shu. Ümit ÇETİNER tarafından kaleme alındı.

16 Ağustos Cumartesi günü, yaklaşık 700 kişinin (bir kısmının çadırların her birinde 3-4 aile olarak veya AFAD evlerinde) kaldığı Silopi kampı ve yaklaşık 850 kişinin (bir kısmının Cizre'deki evlerde ve sanayi sitesi için yapılmış olan, büyüklüğü ve tuvalet sayısı yetersiz evlerde 5'er aile şeklinde) kaldığı Cizre sanayi bölgesi ziyaret edildi. Kullanılan sulara klorlama gibi tedbirler alınmış olmasına rağmen, AFAD evlerinin önünden geçen kanalizasyon suyu ve aşırı sıcaklar sebebiyle bulaşıcı hastalık riskinin oluştuğu; soğutucu ihtiyacının karşılanmaması nedeniyle günlük yaşamın özellikle bebekler ve yaşlılar açısından zorlaştığı; yemek ve içme suyu ihtiyaçlarının yeterli düzeyde karşılandığı ve Belediyenin mobil sağlık aracının nöbet sistemiyle sürekli hizmet verdiği bilgileri alındı ve gözlemlendi.

17 Ağustos Pazar günü, yaklaşık 1500 Ezidi ve 3000 Suriyeli Arabın (her bir aile bir çadırda kalmak üzere) yerleştirildiği Midyat kampı ziyaret edildi. Günlük ortalama 300 kişinin kaydını yapabilecek bilgi işlem ve

personel alt yapısının bulunduğu; güvenlik nedeniyle yaklaşık 15 gün iletişim araçlarının alındığı ve gerekli önlemlerin alınmasının ardından geri verildiği öğrenildi.

Not: Raporda geçen yaklaşık kişi sayısı günlük olarak değişmektedir.

Ezidi ailelerle yapılan görüşmeler ve gözlemlerimiz neticesinde; çamaşırlarını yıkamakta zorluk çektikleri; çadırların metrekare olarak yetersiz kaldığı; marketlerde gıda dışındaki temel ihtiyaç çeşitlerinin yetersiz olduğu; ihtiyaçlarını karşılamaları için verilen (aylık kişi başı 80 lira olan) kart limitinin yetersiz kaldığı; çocuklar için eğitim ve oyun alanlarının henüz oluşturulmadığı anlaşıldı.

Görüşülen ailelerin ruhsal durumlarına yönelik bulgularımız; yoğun kaygı ve şok evresinde olduklarını, birçoğunda akut stres belirtileri görüldüğünü ortaya koydu. Ayrıca kaygı ve güvensizlik; çaresizlik; değersiz hissetme; nefret ve öfke; suçluluk duygusu ve utanç da raporumuzda örneklenen görüşme notlarımızda daha ayrıntılı biçimde bulabileceğiniz bulgular arasında.

Yaşanan travmatik olayla baş etme yöntemleri olarak sergiledikleri duygu ve davranışların; bir arada kalma isteği; kalanlardan bilgi alma çabası; Avrupa'ya yerleşme ve buna yönelik plan yapma; yakınlarının ölmüş olma ihtimalini yok sayma; bu yapılanların Müslümanlıkla ilgisi olmadığını yineleme ve öfkeli cümleler kurma; kendilerine yardım getirilmesinin iyi hissettirdiğini ifade etme; YPG'ye yönelik minnetlerini sıklıkla ifade etme; ağıt yakma v.b olduğu gözlemlendi.

Destek sunma sırasında; gerek görevli, gerekse gönüllülerin yoğun çaba içinde olduğu ancak ruhsal açıdan sıkıntı yaratabilecek hususların da yer yer yaşanabildiği ve çeşitli handikaplar olduğu gözlemlendi:

- Görevli, gönüllü ve ziyaretçilerden bir kısmının davranışlarının kamp sakinlerinin mahremiyetini ihlal ettiği (izinsiz çadırlara girme, fotoğraf çekme, STK'ların basın açıklaması);
- Gerek görevli, gerekse ziyaretçilerin kamp sakinlerine destek amaçlı olsa dahi sorularla sınır aşımına girdikleri, retrainizasyona yol açabilme ihtimalleri olduğu;
- Bilgi akış sürecinin karmaşa içinde olduğu, düzenli ve doğru bilgi akışının olmadığı ve bu durumun var olan kaygı düzeyini ve şoku artırdığı;
- Destek sunmak amaçlı olsa dahi travmatize olmuş ailelere temas sırasında yer yer yargı içeren politik-ahlaki davranış ve söylemlerin olduğu;
- Destek sunanların yer yer ailelere, yaşanan kayıplar ve uğradıkları zulme, acıya dair kıyaslamalar yaparak teselli etmeye çalıştıkları; yaptığımız gözlemler arasındadır.

Tüm bu gözlemler ve görüşmeler ışığında; Ezidi halkının maruz kaldığı savaş vahşetinin yaygınlığı, uygulanan şiddetin barbarca yönleri travmatik yıkımı daha da derinleştirecektir. Ezidi halkının geçmişinin katliamlar ve travmatik olaylarla dolu olması, bu ağır travmanın geçmişteki travmatik yükü de tetikleyeceği, yıkımı daha da artıracığı ve yaşama güvenle bağlanabilmeyi ciddi şekilde zedeleyeceği aşikardır.

Biliyoruz ki travmanın yükünü azaltmanın en önemli unsurlarından biri yaşamın rutin döngüsüne dönmesidir. Ancak yakın zamanda bu mümkün görülmemektedir. Şu anki koşullarda Silopi kampının hem fiziksel hem de ruhsal açıdan uygun olmadığı; Midyat kampının fiziksel koşulları nispeten daha iyi olmakla birlikte ruhsal açıdan iletişim ağının bozulacağı, kendilerini özgür hissetmedikleri, sosyal dayanışma ağından uzak kalacakları ve aile mahremiyetinin sağlanmasının yetersiz olması ile; Cizre yerleşkesinde de Silopi'dekine benzer handikapların olduğu düşünüldü. Midyat ve Batman'daki Ezidi köylerinde gerek fiziksel özellikler açısından gerekse ruhsal açıdan düşünüldüğünde günlük yaşam rutinine kısmen dönebildikleri, kaygı düzeylerinin daha düşük olduğu gözlemlendi. Gözlemlerimiz sonucu, köy evlerinde kalanların bağımsız yaşam alanları oluşturabildikleri; Ezidi köyleri olması nedeniyle sosyal desteğin daha iyi olduğu; aidiyet duygusu ve uyumun daha iyi geliştiği görüldü.

Var olan durum itibari ile önerilerimiz;

- Fiziksel-sosyal destek sistemlerinin koordinasyonun tek elden yürütülmesi, düzenli kayıt sisteminin oluşturulması, var olan maddi ve insan kaynaklarının tespiti, kullanılması ve planlanmasının sağlanması;
- Ezidi ailelere yönelik bilgi akışının açık, umut içeren reel cümlelerden oluşacak şekilde gerçekleşmesi, mümkün olduğu ölçüde yürütülen hizmetin her basamağında önceden bilgi akışının sağlanması;
- Güvenli ortam ve özel yaşam hassasiyeti; kendilerini olabildiğince güvende hissedebilecekleri alanların oluşturulması ve görevli, sosyal destek gönüllülerinin vb. mümkün olduğunca özel yaşam alanlarına girmemeleri, girilmesi gerektiğinde de (izin istemek, kendini tanıtmak ve az sayıda kişiyle girmek gibi) hassasiyet göstermeleri;
- Sağlık hizmetlerine yönelik ihtiyaç tespiti ve bu hizmetin sürekliliği, ruhsal durum tespiti ve takibi, bu kapsamda psiko-sosyal destek programlarının planlanması ve sürdürülmesi;
- Engelli, yaşlı ve kronik hastaların tespit edilip, gerekli ihtiyaçlarının karşılanması ve bu hizmetlerin devamlılığının sağlanması;
- Çocukların yaşlarına uygun aktivitelerin en hızlı şekilde düzenlenmesi;
- Erişkinlerin günlük yaşam rutinlerine dönüşleri için çalışmaların yapılması (yetilerini kazandıkça kendi yaşam düzenekleri ve diğerleri için sosyal destek ağında aktifleşmeleri);
- Kişilerin meslek ve yeteneklerinin tespit edilmesi ve bu alanlarında çalışmalara katılmalarının sağlanmasıdır (öğretmen, doktor, eczacı, inşaat vb).

Saygılarımızla,

TİHV Bakım Verenlerin Bakımı Projesi Ezidi kampları çalışma ziyareti ekibi